

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Ioan. Andr. Danzii Medaqdēq Sive Compendivm
Grammaticae Hebraeae Seivncto Chaldaismo Ad
Arctiones Limites Redactvm**

Danz, Johann Andreas

Francofvrti, MDCCXLVIII.

VD18 12109185

Capvt I. De Lectione.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17995

בשש

CAPVT I.
DE
LECTIONE.

§. I.

literæ, quæ apud Ebræos a dextera versus sinistram coordinantur, sunt XXII. eæque omnes Consonæ. Quarum notetur.

Figura,	Nomen,	Potestas,	Ordo.
א	Aleph	Spiritus lenis.	1.
ב	Beth	bh.	2.
ג	Gimel	gh.	3.
ד	Daleth	dh.	4.
ה	He	h.	5.
ו	Vau	v. (Vid. §. 4. II. 3.)	6.
ז	Sain	s.	7.
		A	ח Hheth

<i>Figura,</i>	<i>Nomen,</i>	<i>Potestas,</i>	<i>Ordo.</i>
ח	Hheth	hh.	8.
ט	Teth	t.	9.
י	Jod	j.	10.
כ	Caph	χ.	11.
ל	Lamed	l.	30.
מ	Mem	m.	40.
נ	Nun	n.	50.
ס	Samech	s.	60.
ע	Ain, Spiritus	asperrimus.	70.
פ	Pe	ph.	80.
צ	Tfade	ts.	90.
ק	Kuph	k.	100.
ר	Resch	r.	200.
ש	Sin	f. durum } fch. }	300.
ת	Schin	th.	
ת	Tau	th.	400.

Obs. I. Quæ in Scriptura S. occurrunt literæ, a figura decenti, vel quantitate, vel qualitate, recedentes; aut punctis notatæ extraordinariis; ad ipsum sensum aliquid afferunt extraordinarii (a).

2. Litera ׀ de jure non est *αφωτος*: neque tamen per *ng* pronuncianda. Sed adspirationem a Gutturē protractam ad palatum allidit, naribus quoque nonnihil affectis. Sonus ejus quasi medius est inter *hh* & *g*, sola viva voce demonstrabilis. Ob sui tamen difficultatem, *nunc*, ut olim, *omittitur penitus*.

3. In

(a) Ex mente sc. Criticorum: de quibus vid. editio plenior, p. 3. & sqq.

3. In *Supputatione* (α) numeri ex diversis speciebus compositi exprimuntur, majori ad dexteram præmisso, minori postposito ad sinistram (b) Hinc (β) Characteres *Unitatem* alias denotantes, *Centenariis* (c), vel *Denariis* (d) præpositi, exprimunt *Millenarios*.

(γ) Numerus 15. ordinarie, & haud raro quoque 16. per solas *Unitatis* notas exhibetur; ille quidem per טו, hic per טז.

(δ) *Centenarios* quinque reliquos aut per literas *Finales* (e) exprimunt; aut *regularium* additione (f) conficiunt.

§. 2.

Generatim dispescuntur Literæ primo *ratione Organi* in pronunciatione præ reliquis affecti, in *Gutturales* אהחע, *Palatinas* גיכק, *Linguales* דטלנר, *Dentales* זסצרש, ac *Labiales* בומף.

OBS. Literæ unius Organi facile inter se alternant.

A 2

§. 3.

(b) *Masora* ad calcem Deuteron. ופרשיותיו יא וסדריו כז ופרקיו לד. Sectiones eius sunt II. Periochæ 27. & capita 34. (c) *Masora* in fine *Exodi* refert, versus huius libri fore ארט 1209. in *Numeris* ארפח 1288. (d) *Eadem* in fine *Jobi* Edit. Buxt. habet, contineri hic versus אע i. e. 1070. (e) *Eadem* in *Levitico* fore v. חנט 859. in *Genesi* ארלר 1534. (f) *Eadem* in *Samuele* v. אשרו 1506.

§. 3.

Deinde Ratione Soni, Literæ sunt

I. Mobiles, quæ, ope vocalis, sonum sibi competentem ubivis perficiunt; cujusmodi, præter אהוי, omnes.

II. Quiescibiles אהוי in medio ac fine vocis, destitutæ puncto vocali, motum earum indicante, latitant actu quiescentes, quælibet post vocalem sibi cognatam. Nimirum

1. נ (α) post quamcunque vocalem quiescit (g); &

(β) cum (·:) præmissa ultima radicalis, ad id producendum, colliquescit (h.)

2. ה vero quiescit (α) ordinarie in fine, cum nec vocalem habet (i), nec Mappik impressum (k.)

(β) in medio vocis יהנה, quoties Præfixo accedente, (·:) literæ י tollitur (l); nec non in Propriis quibusdam, quæ e diversis coaluerunt radicibus (m.)

3. ו quatenus est fulcrum vocalium Hho-lem, atque Schurek (n.)

4. י

(g) מפאת ma-tsa-tha ראשית re-schith, הפליא hiph-li. ראש rosch, קרוא Karu. Imo post (·:), v. g. וירא Vai-jar. (h) פלא Pe-le. (i) היתה ha-jetha, הנה bin-ne, מה me, ראו reo. Contra פיה pi-ha. (k) Sic legitur למינה lemi-nab, גבה ga-bhab. (l) v. g. ביהוה ba-jo-va &c. conf. ad §. 25. II. Obs. 3. (β): (m) v. g. עשהאל Asa-el. (n) יום Jom, יקמו ja-ku-mu; contra קוי Ko-vai. קוה Kav-ve.

4. α post (..) (o) & (:) (p), it. inter ו
& (.) (q) constitutum, quiescit; ac
(β) cum (.) præmissio, ad id producendum,
liquefcit (r).

OBS. 1. Omnis litera (α) Mobilis non vocalizata,
cum *scheva* notetur; quod (a) in medio ac ab initio
semper exprimitur (s.) Sed (b) sub ultima vocis sub-
intelligitur (t) nisi (N) ante ipsam alia mobilis sche-
vanda præcesserit (u); atque adeo (ב) in Pronomi-
ne secundæ personæ singul. fœm. נָחַ (x) nec non
(ג) sub litera ך (y).

(β) Quiescibiles autem (:) toties respuunt, quo-
ties, præcedente vocali sibi cognata, in eadem com-
mode possunt quiescere.

OBS. 2. Literæ hæc אהוי (α) sæpe in vicem alter-
nant: (β) interdum cum aliis transponuntur: ac
(γ) nonnunquam eliduntur penitus.

OBS. 3. Quando eadem alicubi dicuntur quiescere
in vocali aliqua; tunc punctum vocale sibi adjectum
tollunt, præcedens autem in eam mutant vocalem,
in qua iubentur quiescere.

A 3

§. 4.

(o) בין *ben*, בני *pene*. (p) חַיִּיהָ *Chai-ie-cha*.
(q) פָּנָיו *panav*. (r) אֱלֹהִים *E-lo-him*, וִיהִי
Vi-bi. (s) Si ultimæ vocis בְּלִי præponis ה Epen-
theticum, foret בְּלִי; hinc, coll. §. 24. l. 1. r.
est בְּלִי. (t) e. g. בְּרֵאשִׁית *be-re-schith*. (u)
יִלְדָה *Ja-ladt*, יִפֹּת *Japht*, נָתַתְּ *na-thatt*: לְקַחְתְּ
la-ka-acht: (x) v. g. רוּחַ *Ruht*. 3. 9. (y) בַּחַד *bach*,
אִישֶׁךָ *I-schech*, דֵּרֶךְ *de-rech*.

Porro literarum aliæ sunt *Variabiles*, *Invariabiles* aliæ: Et hoc, tam ratione *Figure*, quam *Soni*, Quæ

I. *ratione figure* variant, vocantur vel

1. *Finales*, quales sunt כמנפצ, e quibus מ in fine vocis formam assumit quadratam (z); Cæterarum vero infima linea basis loco transversim alias ducta, in fine vocis in linea recta descendenti portrahitur liberius, in hunc modum פןף (a) Vel

2. *Dilatabiles*, quarum ductus transversi, spatii decore explendi ergo dilatantur longius; quales potissimum sunt אהלהם (b)

II. *ratione Soni*,

1. Sex literæ בגדכפה, puncto ipsis impreso adspirationem, quam connotant, dimittunt (c), Et

2. ש puncto in dextero cornu collocato, crassius sonat (d); in sinistro, lenius (e).

3. ו Initiale per schurek motum, effertur ut נ (f) Cæteræ sunt *Invariabiles*.

§. 5.

(z) מקום locus. (a) כסף argentum tuum, נבון intelligens, יעופה volitabit, ניצוץ scintilla. (b) Ex. 15. 15. אילי robusti, יהיה v. 16. בגדול ad magnitudinem; v. 8. אהמות abyssi, ים mare. (c) בבטן bebbe-ten, גג gagh, שדר schüd-dadh, כסף Cas-pech, מפתח mip-path-bagh, מתחה mit-ta-bath. (d) שלוש scha-lofch. (e) שישו Si-su ma-fos. (f) v. g. וּבֵין u-bhen: ut digamma Æolicum. Conf. Edit. pl.

§. 5.

Denique ratione *Originis*, aliæ sunt *Serviles*, quæ aptæ, ut non nunquam *serviant*: cujusmodi comprehenduntur vocibus משרה וכלב איהן.

Radicales aliæ, quæ *servire* nunquam possunt: quales sunt reliquæ.

[OBS. I. משרה *serviunt* ab *initio* tantum. ויהי *ubivis* המכה ab *initio* & *fine* tantum.]

2. *Servilis* ab *initio* Radicalibus apposita, essentialiter talis vocatur *Præformativum*, Extraessentialis vero *Præfixum*: In *fine* adjecta, Essentialis dicitur *Afformativum*, Extraessentialis autem *Suffixum*: quæ vox tamen strictissime sumpta, sola denotat *Pronomina* inseparabilia.

3. Ratione *Usus*, *Serviles* vel *vocis significationem* augent, vel *variant*, vel ejus *euphoniæ* tantum *promoveant*.

4. *Litera Servilis* Radicalibus ab *initio* apposita, (α) punctum *regulare* amat (:). Et, (β) si *Præformativa* fuerit, etiam *prima Radicalis* accipit (:), nisi hanc *Dagesch* sequatur, vel *litera actu quiescens* (g).

§. 6.

Ut sonum perficiant literæ, adjiciuntur illis *Vocales* (h), *quinque breves*, *totidemque longæ*;

A 4

gæ;

(g) ut יהי, תחי &c. (h) Quarum prærogativæ sunt, (1) per se sonum, seu vocem edere perpetuo. (2) literam mutam animare, seu movere.

(3)

8 §. 6. *Vocal. quinq. Obs. 1. de mora vocal.*

gæ; brevibus suo sono homogeneæ uel analogæ, & in Schemate seq. parallelæ (i).

<i>Breves.</i>	<i>Longa.</i>	
1. - Patach	- Kamez	A
2. ∴ Sægol	.. tfere	E
3. chirek parv.	ḥ chirek long.	I
4. - Kamez chat.	ḥ cholem	O
5. Kübbuz, ü	ḥ Schurek	U

Obs. I. Quamvis (α) *nec longa vocalis*, sequentem literam animans, *fastidiose nimis producenda* fit; *nec brevis*, syllabam terminans, *acceleranda nimium*;

(β) *Autor tamen vocalium*, *vocali brevi pronuncianda* non nisi *simplicem temporis moram impendi* voluit, *longæ vero geminam*.

(γ) *Cuilibet etiam literæ mobili mora temporis simplex tribuenda*;

(δ) *Duabus vero ante vocalem ob scheva mobile. conjunctim sonantibus literis non nisi unica temporis mora competit*.

2. *Vocalis longa est in Syllaba simplici, brevis in*
Com-

(3) *accentum sustinere, tam tonicum, quam ordinativum.* (4) *cum literis a se animatis constituere syllabam; nunc simplicem, modo compositam.* (i) *Quælibet in syllaba simplici sonum sibi competentem pure denotat; in composita v. (-) & (.) aliquid impuritatis attrahunt ex E; & (∴) ipsum ac (..) in syllaba composita immiscent sibi aliquid ex A. Qui sonus A naturalis est, pueris labia aperiens omnibus.*

Composita (k); nisi utrobique adsit tonus, vel Metegh.

3. Puncta vocalia accommodent se literis, maxime suis (l) sæpe & sequentibus (m): quarum pronunciationem, quantum in se, promoveant ac facili-
 A
 E
 I
 O
 U

4. In pronunciatione vocalium, A labia aperit omnium maxime: quæ deinceps secundum ordinem reliquarum, in unaquaque magis magisque contrahuntur arctius.

5. Vocales absque literis positæ, literas respiciunt, explicationis ergo in margine locatas: literæ vero absque vocalibus, censentur multis otiosæ.

Mihi vero Salvatoris mei sententiam (n) omnibus Masorethis præferenti, ut Scripturam ab omni corruptione mendaque vindicem.

(α) Vocales absque literis positæ, sunt odiosæ (o)

(β) Literæ vero vel vocalibus destitutæ penitus (p) vel punctis adfectæ ineptis (q) exornentur sibi competentibus; adscriptis, si quæ sunt, ad literas marginales rejectis.

A 5

§. 7.

(k) Vid. §. 15. Obs. 1. (l) h. e. proxime præcedentibus. (m) destitutis nimirum vocali propria. (n) extantem Matth. 5. 18. (o) Jud. 20. 13. .. : abesse possunt, eodem sensu manente. Cum בְּנֵימָן per meton: idem significet ac בְּנֵי בְנֵימָן filios Benjamin seu Benjaminitas. (p) 2. Reg. 22. 5. בְּבֵית legendum בְּבֵירָה, Jer. 51. 3. יִדְרֶה punctari debet יִדְרֶה &c. (q) v. g. 2. Reg. 18. v. 27. Jef. 36. v. 12. חֲרָאֵיהֶם & שִׁינֵיהֶם quæ legi debent חֲרָאֵיהֶם stercorea sua, & שִׁינֵיהֶם urinas suas, &c.

§. 7.

Vocalium Tres, *h hirek*, *h holem*, & *Sch hurek*

I. Assumserunt a Consonis, adjumentum aliquod, usitate fulcrum dictum,

1. *H hirek* quidem literam ך (r)

2. *Due reliquæ* vero literam ך. Quarum tamen

3. *H hirek* fulcrum istud rarius *h holem* frequenter, *sch hurek* nunquam amittit. Et

II. Idem *h holem* præterea cum puncto diacritico literæ ך in vicinia, quoad formam, ordinarie coalescit.

1. Cum dextero quidem, quando præcedens litera mobilis (s) puncto vocali destituitur (t).

2. Cum sinistro vero, quando ipsummet ך vocalem non habet aliam (u) At

III. Puncto in utroque cornu literæ ך collocato.

1. Si præcedens litera movenda, puncto vocali alio careat, punctum cornu dexteri *h holem* indicat, ך lenius pronunciat o. (x)

2. Sin litera ך puncto vocali careat, eam exhibet punctum cornu sinistri, litera crassius pronunciata (y)

§. 8.

(r) Vid. §. 3. II. 3. & 4. β. (s) Secus רושׁ rosch, non roosch רושׁון ri-schon, non ri-o-schon; וישלח Vi-schal-lach, non Vi-jo-schal-lach. &c. (t) חשך hho schech. (u) שנה Sone, ofor. (x) נשאים no-seim, portantes. (y) שמר schu-mer, custos.

§. 8.

Figura (◌) valet o, & Kametz bhatuph vocatur,

I. In syllaba composita.

1. Quae in Scheva subintellectum terminata, tono $\bar{\text{E}}$ Metegh destituitur (z).

2. Quum ante expressum (:) simplex posita, Metegh non habet sibi adjectum, aut accentum alium (a).

Obs. In שְׁמֵרָי (b), עֲמֻדָּה (c), מִיָּרְדֵי (d), רְדוּפֵי (e), & juxta Kimchium לְהַרְגֵּה (f), multa exemplaria extraordinarie Metegh habent: quod non obstat, quo minus (◌) pronuncietur ut O.

II. In syllaba simplici per Metegh suffulta, ante (◌) (g) vel (◌) bhatuph (h) Gutturalium, non dageffchandarum.

Obs. I. Sicut in כְּקָרְבַּכֶּם analogia urget, ut

O

(z) Id quod praecipue occurrit in ultima vocis, a qua tonus vel ob makkeph est ablatum, vel ob $\bar{\text{v}}$ conversivum Futuri ad penultimam retractus. v. g. כָּל־
col, complexus, Vid. §. 14. it. וַיֵּקָם Vai-ia-kom, & surrexit Exod. 12. 14. תֶּחֱגְבוּ techog-gü-bu, profesto celebratis eum. (a) חֲכָמָה hchock-ma, sapientia; contra חָכְמָה hba-chema, sapiens fuit F. לַיְלָה laj-la, nox, הַמּוֹתָה ham-mav-ta, mors. (b) שֹׁמֵרֵי Schom-re-ni, Pl. 16. 1. (c) אֲמוֹדֵי Amodh-cha, Obad. v. 11. (d) מִיָּרְדֵי Mior-dhi, Pl. 30. 4. (e) רְדוּפֵי Rodb-phi, Pl. 38. 21. (f) לַבְּהָרוֹגְהָ bharogh-ha, I. Sam. 24. 11. (g) פְּעֻלוֹ Po-olo, opus ejus, Deut. 32. 4. (h) פְּעֻלָּתָהּ Po-ol-cha, opus tuum.

O legas ante () ac () hhatuph non-gutturalium; nec non in קְדָשִׁים atque שְׂרָשִׁים, sub prima, ante () longum:

2. Ita eadem analogia vicissim vix admittit euphoniā illam, qua () literæ ך, aliorumque Praefixorum, prius cum (:) notatorum, quidam effe- runt per A.

§. 9.

Diphthongos proprie dictas non habent. Ha- bent vero notam, vocalis absentis sub litera mo- bili indicem, hhateph dictam seu scheva. Quod vel simplex est, vel Compositum. Compositum semper movetur. Simplex autem (:) vel Mo- bile est, vel Quiescens: [de utroque notentur versus mnemonici:

Post longam, socium, sub dageſch, fronte, mo- vetur:

Post parvam, ante aliud, nec non in fine, quiescit]

I. (:) Mobile, ante vocalem, occurrit.

1. Ab initio (i);
2. Post vocalem longam, tono destitu- tam (k);
3. Post aliud (:) (l); Et sic quoque
4. Sub litera fortiter degeſchanda (m).

II. Scheva quiescit, post vocalem,

I. In

(i) בְּרֵאשִׁית *bere-schith*, in principio (k) præ- sente tono quiescit, e. g. תְּדַבְּרֵנָהּ *tedhabber-na*, loquentur. (l) Gen. 3. 5. וְנִפְקְחוּ *Veniph-kechu*, & aperientur. (m) v. g. Gen. 3. 3. תִּגְעוּ *tig-geu*, tan- getis: Gen. I. 3. וַיְהִי *Va-je-bi*, & fuit.

1. In fine vocis (n);
 2. Post vocalem brevem, non notandam cum Metegh; aut post longam tono affectam (o) atque

3. Ante aliud (:) (p).

Obs. (-) Patahh aliquod furtivum alternat pro scheva quiescenti,

I. Subintellecto sub tribus ultimis vocum literis radicalibus ן (q), ה (r), & ץ (s), quoties præcedit aliquam istarum vocalis longa ab A diversa, vel () (t),

2. Pro scheva exprimendo sub Penultimis ה (u), & ץ (x) quoties sequitur eas litera schevata.

III. Scheva Compositum adjicit figuræ simplicis, unam ex tribus brevibus vocalibus (-), (:), vel () hhatuph: quarum

1. Quælibet sonum suum retinet, (:) in pronunciatione neglecto (y). ac

2. Proprie competit Gutturalibus: improprie, & ob solam Euphoniã, extat nonnunquam sub aliis (z).

Obs.

(n) בְּתוֹךְ betoch, in medio. (o) מַבְדִּילִי mabb-dil, dividens. Contra Gen. I. 24. וְהָיִיתִי Vehhajetho, & vivens, Vid. supr. I. I. (p) Gen. 27. 38. וַיִּבֶךְ Vai-jebch, & flevit. (q) הִגְבַּהּ hagh-beâh, exalte. (r) הִשְׁגִּיחַ hisch-giâhh, prospexit. (s) שָׁמוֹעַ scha-moâ, audire שׁוֹעַ schuâ, vociferatio. (t) יְהוֹשִׁיעַ jeho-sbüa. (u) לִקְרַחַת la-kaâhht, sumisti F. (x) שָׁמַעְתָּ Scha-maât, audivisti F. (y) בְּעֵשָׂה be-ese, na - ase, faciemus. הָיִיתָ Hejoth, esse. הָלִי bholt, morbus. (z) v. g. וְזָהָב aurum. Gen. 2. 12.

Obs. Vicarium alternans sequitur fere naturam ejus, pro quo alternat.

§. 10.

Præter literas, & puncta vocalia, hic etiam observanda veniunt Dagesch, Mappik, Metegh, & Makkeph.

§. 11.

Dagesch est punctum ventri literæ impressum, specialem ejus indicans pronunciationem. Distribuitur in *Forte* ac *Lene* (a).

I. Dagesch *lene*, quod e sex literis ב, ג, ד, כ, פ, ר aspirationem tollit, imprimitur illis,

1. Ab initio totius periodi (b)

2. Post (α) quiescens scheva, aut ejus vicarium (c), vel vocis ejusdem, (d) vel præcedentis (e): nec non

(β) post (:) mobile vocis שְׁתִּים (f)

Obs. Dagesch L. non imprimitur post (:) quiescens

I. Im-

(a) Differunt inter se, quod *forte* semper vocalem [veram immediate] præmissum habeat, *lene* nunquam. (b) Gen. I. I. בְּרֵאשִׁית *bere-schith*, in principio. (c) Scil. (-) furtivum. (d) וַיִּבְדֵּל & *divisit*: יָדַעַתָּה pro יָדַעַתָּה coll. §. 9. II. Obs. 2. *cognovisti* F. (e) דָּרַךְ כּוֹכַב *da-rach coch-abh*. procedit stella. [Sic Gen. I. I. בְּרֵאשִׁית *bere-schith ba-ra*: literæ ב in בְּרֵאשִׁית dagesch *lene* impressum est, propter scheva subintellectum præcedentis ת, vid. §. 3. obs I.] (f) v. g. Gen. 5. 18. Ita c. 4. 9. שְׁתִּים c. 14. 4. שְׁתִּים

1. Imperativi ac Infinitivi Kal, sub secunda radicali (g)
2. Ex vocali longa ortum (h):
3. Ob præfixum, in nominibus (i);
4. Postpositum vocali, ex scheva composito factæ (k);
5. Ex (.) correptum, ob ה Paragogicum, vel Locale (l);
6. Ante מ Suffixum (m), vel tertiam radicalem vocis בָּנָה (n) Neque
7. Si litera aspirata fuerit ante הֵה ejusque pluralem (o).
3. Post syllabam simplicem precedentis vocis, vel (α) penacutæ in () exeuntis (p); vel (β) cum accentu Domino (q), aut Pfik (r) notatæ.

OBS. Si syllaba dageschanda tono destituitur, aspirata manet initialis, post simplicem, etiam penacutam (s). 4. Si

(g) Jos. 2. 5. עֲמְרוּ *persequimini*, N. 35. 12. *stare eum &c.* (h) מְלָכֵי *Reges*, ex מְלָכִים. (i) בְּכַתָּב *in scripto*, בְּגֵדוֹל *ad magnitudinem.* (k) נְהַפְכוּ it. תַּעֲבֹדֵם *to-obb-dhem*, cogeris servire illis. (l) בֵּיתָהּ *in domo*: contra בְּנֶגְבָהּ *ad meridiem*, ex נֶגֶב. (m) אֲכַלְךָ *comedere te.* בְּגָדִי *vestis mea.* (o) מַלְכוּת *imperium*, pl. מַלְכוּתֹת. (p) זְבַחַת *maclabis Pascha*, פָּרֵץ *super te ruptura.* (q) בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמוֹ *ad imaginem suam: ad imaginem &c.* (r) Gen. 18. 21. כָּלְרוּ *fecerint summationem.* (s) v. gr. Gen. 47. 14. בֵּיתָהּ פְּרַעֲהָ *in domum Pharaonis.*

4. Si aspirata scheinata (t), fuerit ante aspiratam eandem (u), vel ejusdem organi (x)

II. Dagesch forte literas (quibus omnibus, præter Gutturales & ך, inscribi potest) aspiratione, sicubi fit, ablata, duplicat.

Estque triplex: Characteristicum (y), compensativum (z), atque Euphonicum (a).

OBS. I. Horum quodlibet ex literis scheinatis (vel Schevandis) saepe excidit: defectu Characteristici & Compensativi per Metegh notando, præcedenti vocali brevi tono destitutæ adjectum (b).

2. Contra quodlibet horum, ad analogiam communem, deprehenditur quandoque literæ ך inditum. Et quatuor in locis, contra omnem analogiam, literam ך onerat.

§. 12.

Mappik est punctum, quod i. literæ ה finali, vocali destitutæ, impressum, indicat eam moveri (c): ac proinde etiam, 2. Se-

(t) Secus vocalizata, ut אִשָּׁה בְּתוּלִיהָ mulierem in virginitate sua. וְהָיְתָה בְּבָבֶל erit Babylonia.
 (u) נִשְׁכַּבְּהָ בְּשִׁתְנוּ dormiemus in opprobrio nostro
 (x) יִרְדְּנוּ בְּפִרְדּוֹ dominetur ei per odium. (y) לָמַד לְדַעַר fecit, vel docuit; מֵרוּ גָנוּב גָּנַבְתִּי mero furto ablatum sum. (z) אֶגְוָה percutiam, ex מַבּוּל גָּנַח diluvium, ex גָּבַח: אֶקַּח sumam, ex לָקַח. (a) מִקְדָּשׁ sanctuarium, pro יְקָהָת מִקְדָּשׁ obedientia. [De Euphónico vid. §. 20. obs. 3.] (b) מִבְּקָשִׁים pro מְבַקְּשִׁים querentes יְקָחוּ pro יְקָחוּ accipient, ex לָקַח coll. §. 44. Obs. 3. 3. (c) גָּבַח turgidus fuit, כִּמְהָ

2. *Secundæ radicali natura mobili quiescentium tertia, illico imprimendum est, quoties ultima per Apocopen abjicitur (d).*

OBS. I. *Raphe*, lineola transversa superne collocata, *indicat, literam ea affectam, absque Dagesch (e) vel Mappik (f) esse efferendam; quoties sc. hæc videbantur imprimenda.*

2. *Circellus, vel asteriscus, aut punctorum supra literas congeries, notam indicant Masorethicam, in margine, vel sub calcem, collocatam.*

§. 13.

Metegh est lineola perpendicularis, vocalis affectæ sonum decore & cum Euphonia, sed absque tono; sufflaminans.

Estque duplex, adstrictum aliud, seu pressum; aliud Laxum.

I. *Metegh adstrictum, in syllaba simplici, sæpius adjicitur vocali tertiæ (g), vel quartæ (h) ante tonum: 1. Longæ ante longam aliam.*

2. *Cuius ante Scheva compositum vocali: Lon-*

B

gæ

אֱלֹהִים *desiderat, בָּנָה fulsit, תִּמְתֵּם miraberis, לֵאמֹר*
Deus. (d) 2. Sam. 15. 28. מִתְמַמֶּה cunctans sum,
ex מַה, coll. §. 41. III. 5. (β) (e) Exod. 20. 13.
 לֹא תִרְצַח: לֹא תִנָּאֵם: לֹא תִגְנוֹב: *Non occides:*
non mæchaberis: non furaberis. (f) Num. 32. v. 42.
 לֵאמֹר *pro לֵאמֹר ei. (g) הִרְמֵשׁוּ reptans, וְתִרְאֶה*
 & *videbitur לְמוֹנֵיהֶם juxta species suas, תְּשׁוּבָתוֹ*
occurfus ejus. (h) מִחֲלִבָּתָן de pinguedinibus
earum.

gæ quidem, ne qua sui parte truncetur (i) brevi vero, ad tertiam moram supplendam (k).

3. *Brevi.*

(α) ante eandem brevem ex Scheva composito factam (l): aut

(β) postquam Dagesch characteristicum (m) aut compensativum (n) excidit.

4. *Ante (:) simplex longæ (o), vel brevi prolonga alternanti (p).*

Obs. I. Metegh hoc necessarium sæpe abest (q) ex sola analogia supplendum.

2. Ob duplicem causam, duplex subinde Metegh accumulatur in voce eadem (r)

3. Pro Metegh alternat nonnunquam accentus ordinativus (s).

II. *Metegh laxum datur*

I. *Ad vocalem brevem, in syllaba composita,*

(α) Pri-

(i) הַאֲדָמָה *hec humus.* (k) אֶעֱשֶׂה *faciam,*
 אֹהֶלוֹ *O-holo, tentorium ejus.* (l) בְּעַבְדֵינוּ *servie-*
mus ipsi, ex עֶבֶר. Sic ex modo citato אֶעֱשֶׂה
 fit אֶעֱשֶׂה *comparabo te;* ex altero בְּאֹהֶלְךָ *in ten-*
torio tuo, (m) הַלֹּלֵיָהּ. (n) Gen. I. 24. וַחַיָּהּ
 & *vivens,* ex חַיָּה rad. חַי. (o) הָיְתָה *fuit,*
 תְּלִדֵי וְלִהְבִּידֵי *generations, timebis,* תִּירָאִי
 & *ad dividendum.* (p) וַיִּירָאוּ & *timuerunt,*
 גְּבֻלָּתְךָ *terminus tuus.* (q) Nominetenus proxime ante to-
 num, ubi scheva non intercesserit. (r) וַאֲבָרְכָהּ
 & *benedicam.* (s) Gen. 12. 2. וַאֲבָרְכֶךָ & *benedicam*
tibi.

(α) Primæ radicali verborum חַיָּה & הָיָה (t) (u) præmissam, perpetuo:

(β) Poly syllaborum, in tertia vel quarta ante tonum; sive natura talium (x), sive propter Makkeph (y);

2 Ad initiale literæ, vel

(α) Difficuler cum sequenti in unam syllabam coalescentis (z), vel

(β) Pronunciatu difficilem attingentis (a).

§. 14

Makkeph est lineola transversim communi literarum vertici in fine addita; quæ vocem affectam, ablato tono, ad continuam cum sequente pronunciationem copulat (b).

§. 15.

Ex litera atque vocali, uno halitu comprehensis, oritur Syllaba: quæ vel Simplex est, vel Composita.

I. Syllaba simplex, in qua unica est vel sim-

B 2

plex

(t) יהיה erit, בהיותם in esse eos. אהיה ero, והיה & esto. (u) וחייה vivere לחיות, וחייה & vive. (x) וישפחו וישפחו incurvarunt sese, וישפחו וישפחו incurvarunt se illi, & sacrificarunt eidem. (z) ונשובה & revertemur. (a) והלכה proferte, והלכה in pauperem. (b) את כל עשב eth - col - esebb, omnem herbam, את כל אשר לו eth - col - ascher - lo i. e. omne quod ipsi.

plex Consonantium mora; atque adeo (quoad sonum) desinit in vocalem (c).

2. Composita vero ex pluribus Consonantium moris constat; atque adeo desinit in sonum Consonantis (d).

OBS. I. Quælibet syllaba triplicem temporis moram requirit: non plures integras, nec pauciores; nisi tonus adfuerit, vel metegh.

2. Nulla syllaba incipit a vocali, a consonante omnes.

3. In quacunq[ue] voce tot sunt syllabæ, quot veræ vocales.

§. 16.

Tonum vox vel in Ultima habet, ac dicitur Milra; vel in Penultima, quæ vocatur Millel: in Antepenultima nunquam.

2. Sedes toni dignoscitur ex syllaba ultima: cujus vocalis brevis vel longa, prouti est in syllaba simplici vel composita, nunc penultimam acuit, nunc ultimam; habita ubivis, tam in syllabis, quam vocalibus, oppositorum ratione opposita. Scil.

vocalis longa, acuit penultimam (e), brevis ultimam (f), non paragodicam (g). Sed

OBS.

(c) תהו it. תאבה utraque utrinque simplex est.
 (d) ויבדל it. המבול omnes sunt compositæ. (e) גֹּמֵא go - me, §. 3. II. I. (β) בְּנִיךָ ba - né - cha, קְנִיתִי ka - ní - thi, כִּסְמוֹ cis - sá - mó, בְּהוֹ bhó - hu, חַתָּנוֹ cha - tá - nu. (f) מִקְנֵה mik - né. (g) אֵלֶּה él - le.

Obs. I. Ultimam acuant

(α) vocales per se longæ ante נ (h) & ה (i) tam radicale, quam servile: it.

(β) Servilia asyllabica י (k) י (atque Ebræorum י (m), י (n), ac Syllabicum ה (o): præter Afformativa, in Hiphil (p) ac in omnibus levibus Conjugationibus Imperfectorum media (q): ubi penultima manent. Atque ita, more superiorum

2. Penultimam acuit

(α) ה - Paragogicum (r), aut Locale (s); nisi litera in verbis ultimam radicalem præcedens s Chevata (t), aut in nominibus (:) præcedat geminum (u).

(β) ה - Intendendi (x).

(γ) ה - Afformativum Hiphil, extra verba ultimi ה quiescentis (y).

(δ) ה - Afformativum Levium in Geminantibus

B 3

bus

(h) מצא ma-tsâ, ירא ia-ré, &c. contra דשא de-sche. (i) היה ha-jâ, הנה bin-né, ראה ra-ó, מלכא mal-kâ. (k) אפי ap-pé. (l) נפשי naph-schî. (m) מינו mi-nó. (n) כלו kil-lû. (o) בנה bin-châ. (p) הגידו hag-gî-dhi, תגידו tag-gî-dhu. (q) רני rón-ni, רנו rón-nu, קמי kû-mi, קמו kâ-mu. (r) הבה bâ-bha, מלמעלה mil-malla, inde ad superius. (s) צפנו ונבנה za-phó-na, va-négh-ba, va-ké-dh-ma, va-jám-ma. (t) נרדה ne-redhâ, descendemus. (u) מורחה mis-rebha, ad ortum. (x) אמתה E-mâ-tha, terror maximus. (y) הושיעה ho-schî-a, servavit F.

bus (z) aut quiescentibus (a) Ajin; extra Participia.

(e) ה Suffixum, vel tertiæ sing foem. Præteritorum additum (b), vel compositum cum ם Epenthético c).

II. *Ultimæ syllabæ compositæ vocalis longa acuit ultimam (d) brevis penultimam (e).*
Sed tamen

OBS. *Ultimam compositam acuit vocalis brevis.*

1. Alternans pro longa (f).
2. Ob statum constructum talis (g).
3. Trium Consonantium (h).
4. (׃) ante ך (i) & ם (k) servilia.
5. (-) ante tertiam radicalem Verborum (l).
6. Terminationis ך (m).
7. Vocis, quæ, extra præfixum, foret monosyllabica (n).
8. Quatuor (pluriumque) radicalium (o).

III. De

(z) סָבָה *sâb-ba* -circuivit F. (a) קָמָה *kâ-ma*, surrexit F. רָמָה *râ-ma* excelsa. (b) חִלְקָתָהּ *bbil-tekât-ta*, divisit eam. (c) תּוֹכַח־לֵנָהּ *to-cha-lên-na*. (d) מַקּוֹם אֶחָד *ma-kom-e-châdb*. (e) הָאָרֶץ *ba-â-rets*, terra hæc. (f) דִּבְרֵי *dib-bér*, Vid. §. 26. v. 2. (g) מִשְׁכַּן *misch-cân*, ex מִשְׁכַּן, it. מִזְבֵּחַ *mis-bâbh*, ex מִזְבֵּחַ. (h) אֲמָרָה *a-mârth*. (i) אֲמָרָתִים *a-mar-tém*, אֲתַחֲכֶם *eth-chém*. (k) רֵאִיתִי *rei-thén*, אֲבִיכֶן *abhi-chén*, (l) קָטַל *ka-tál*, &c. (m) פָּנֵי *pa-nâi*. (n) מֵעַל *me-âl*. Quod & contingit ultimæ simplici cum vocali longa, v. g. וַיְהִי *va-jehí*, &c. (o) בָּרְזֵל *bar-sél*.

III. De sede jam constituta, ob novum emergens, tonus translocatur varie. Sæpe enim

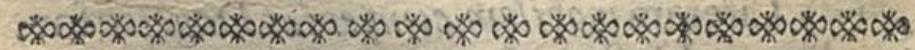
(α) Ex ultima tonus retrahitur ad penultimam, scil.

1. Ob ׀ Conversivum Futurorum.
2. Ob accentum Dominum.
3. Ob particulam ׀ præcedentem.
4. Ob tonum immediate sequentem.
5. Ob Dagesch euphonicum, literæ ׀ vocis

׀ inditum. Et vice versa.

(β) Ex penultima tonus dimittitur ad ultimam,

1. Ob ׀ conversivum Præteritorum.
2. Ob accentum ministrum, vel distinctionis minoris, in ׀ tu, ׀ ego ac ׀ nunc.
3. Extra hujusmodi casus, in affirmativis ׀, & ׀ - Quiescentium ac Geminantium Ain; potissimum tono immediate præcedente, ab initio versuum.

CAP. II.

DE

PERMUTATIONE PUNCTORVM.

§. 17.

Hypothes. I. Quoties, sine tono aut metegh, vocalis longa foret in syllaba composita, aut brevis in simplici, toties mutantur.

B 4

II. Tono,

